

**RAZISKAVA VPLIVA
COVID-19 NA OBISK
KULTURNIH PRIREDITEV
IN ALTERNATIVNIH OBLIK
IZVAJANJA KULTURNIH
AKTIVNOSTI**

JULIJ 2020

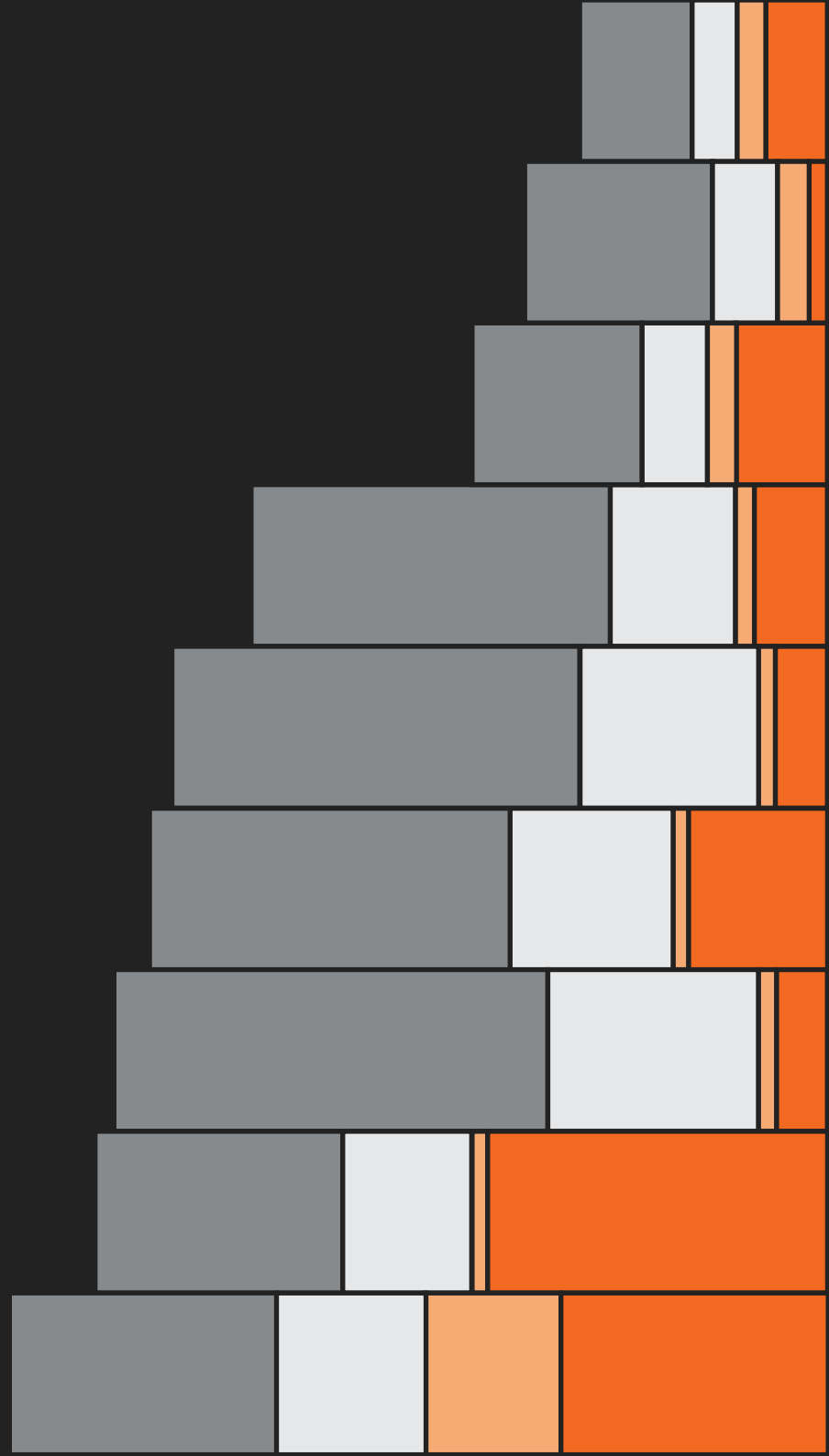
kulturno lahko karanteno pripravljena privoščiti res bom glede
bila kulture ljudi Naj. kulturnih kulturne nazaj
prej pred kino imam kvalitetno vsebin anketo izgubi preveč nekaj
zelo saj boljši pred nas nič bomo vsi tako spletnih tega
čaka kinu žal Upam ste malo
čimprej zdaj samo ven bodo smo med
koncerti kultura bil organizacije vas več brez času dogodke težko
prostem kmalu obiskovalec spremljanje izkušnjo varnosti izvedbe Razumem

POVZETEK	4
ABSTRACT	8
O RAZISKAVI IN METODOLOGIJA	12
DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	
ANKETIRANIH	14
REZULTATI	17
KOMENTAR	32

POVZETEK

Producenti kulturnih dogodkov so bili med prvimi, ki so jih prizadele marca razglašene izredne razmere zaradi pojava novega koronavirusa. Z zaprtjem prizorišč dogodkov v živo ni bilo mogoče izvajati in obiskovati, tudi v tem trenutku pa je organizacija kulturnih dogodkov negotova ter prepuščena spreminjanju pravil o javnem zbiranju.

Vprašalnik v obliki spletne ankete je v ospredje postavil obiskovalko in obiskovalca kulturnih prizorišč. Med 10. in 28. junijem 2020 je bila na pobudo Kina Šiška in Gledališča Glej v sodelovanju z aktivnimi posamezniki s področja kulture izvedena prva tovrstna in celovita anketa v Sloveniji, s katero so organizatorji želeli prepoznati ključne vidike za obiskovanje kulturnih dogodkov po delni sprostitev ukrepov za preprečevanje širitve virusa COVID-19. Zanimalo jih je, katere ukrepe so obiskovalci pripravljene upoštevati ob obiskovanju dogodkov oziroma želijo, da jih zagotovijo organizatorji, ter kakšen odnos imajo do alternativnih (spletnih) oblik izvajanja kulturnih aktivnosti. Analiza temelji na odgovorih 2207 respondentov.

Prvi zaključki so spodbudni:

1. KULTURNE DOGODKE STE POGREŠALI

Kar 76,13 % vprašanih je pogrešalo oziroma zelo pogrešalo obiskovanje kulturnih dogodkov v času zaprtja kulturnih prizorišč. Zanimljiv delež (6,54 %) vprašanih ni pogrešalo obiskovanja kulturnih dogodkov.

2. PRILOŽNOSTI NA SPLETU

V času epidemije je na spletu vsebine domačih kulturnih organizacij občasno, pogosto oziroma zelo pogosto spremljalo 63,7 % anketiranih. Spletne vsebine tujih kulturnih organizacij je občasno, pogosto oziroma zelo pogosto spremljalo 43,42 %. Okrog 14 % vprašanih si je občasno, pogosto ali zelo pogosto ogledalo plačljive kulturne vsebine na spletu, kar velja v prihodnosti prepoznati za potencial razvoja. Kar 60,11 % vprašanih je v času epidemije povečalo spremljanje kulturnih vsebin na spletu v primerjavi z obdobjem pred epidemijo. Le 8,18 % vprašanih ne spremlja kulturnih vsebin na spletu. Med tistimi, ki v času epidemije niso spremljali kulturnih vsebin na spletu, jih je 42,75 % navedlo razlog, da jih ponudba kulturnih vsebin na spletu ni pritegnila.

3. KULTURNI DOGODKI V ŽIVO NISO NADOMESTLJIVI S SPLETNO PONUDBO

Večina vprašanih bi dogodke raje spremljala v živo kot na spletu. Kar 87,95 % vprašanih se strinja s trditvijo, da kulturne vsebine na spletu ne morejo nadomestiti dogodkov

v živo. Kulturne dogodke bi raje na spletu kot v živo spremljal zanimljiv delež vprašanih: le 1,97 % koncerte, 2,61 % festivale, 2,42 % razstave, 2,64 % predstave/uprizoritve, ipd. V primeru, da bi bila prizorišča med epidemijo odprta in bi se dogodkov lahko udeležili v živo, bi to izkoristila večina: 97,17 % bi se v živo udeležilo koncertov (v to so vštetni vsi, ki bi dogodke raje spremljali v živo oziroma bi jih na spletu le, če v živo ne bi bilo mogoče, ali pa bi jih v živo in na spletu), 96,08 % festivale, 95,74 % razstave, 95,17 % predstave/uprizoritve, 87,6 % performanse,... Le pri okroglih mizah/pogovorih z ustvarjalci je večji delež takih, ki bi si posnetke pogovorov raje ogledalo na spletu (med 13 in 17,65 %).

4. CENE KULTURNIH VSEBIN NA SPLETU

Za ogled spletnega prenosa kulturnih vsebin je pripravljenih plačati 33,15 % anketiranih, 29,63 % jih ni pripravljeno plačati, neodločenih pa je 37,22 %. Obstaja potencial prepoznavanja ključnih elementov, ki bi skupino neodločenih v času zaprtja kulturnih prizorišč pretvorilo v skupino, ki je za prenos spletnih kulturnih dogodkov pripravljena plačati. V deležu 77,83 % so vprašani sicer pripravljene plačati več za dogodke v živo kot njihove spletne prenose, kar pomeni, da tudi z ekonomskega vidika žive umetnosti ne gre nadomestiti z dostopom na spletu. Kar desetina vprašanih meni, da bi spletne kulturne vsebine spremljali zgolj v primeru, da bi bile brezplačne, 11,76 % vprašanih pa je pripravljene plačati isto ceno za kulturni dogodek v živo kot za njegov spletni prenos. Kar 77,29 % vprašanih bi za spletni prenos plačalo 10-50% cenejšo

“vstopnico”. Ob ceni spletnega prenosa do 50 % cene dogodka v živo bi torej “izgubili” le 22,71 % odjemalcev. Slednji bi plačali spletne kulturne vsebine le v primeru, da bi se cena gibala med 60–90 % ceneje nasproti vstopnici za dogodek v živo. Pri določanju cen spletnih dogodkov gre torej za pomembno točko preloma, ki meri cenovno elastičnost odjemnikov – ta je pri polovični ceni vstopnice v živo. Kar 36,05 % vprašanih bi namreč za spletni prenos plačalo polovično ceno, še več kot polovično ceno (a manj kot redno) pa bi bilo pripravljeno plačati 41,23 % vseh vprašanih. Cenejša ponudba (od polovične cene spletnih dogodkov v primerjavi s cenami za dogodke v živo) zadeva torej le malo več kot petino vprašanih, zato nižanje cen za spletne dogodke, ki bi bili nižji od polovične vstopnice živega dogodka, ne bi bilo zelo smiselno. V povprečju bi bili za spletni prenos pripravljene plačati 45,73 % manj kot za dogodke v živo.

Kakšne pa so cene v absolutnem smislu? Koncertni prenos na spletu je cenovno gledano v primerjavi z drugimi umetniškimi zvrstmi med vprašanimi najbolj visoko cenjen. Za ogled spletnega koncerta bi največ vprašanih (44,58 %) odštelo med 6–10 €, 31,14 % bi jih odštelo 1–5 € in 16,19 % med 11–15 €. Le še pri spletnem prenosu performativnih umetnosti je krivulja cenovne elastičnosti prožnejša oziroma položnejša – počasneje pada delež pripravljenih plačati višjo ceno (v primerjavi z drugimi zvrstmi): 53,98 % vprašanih bi plačalo za prenos performativne umetnosti 1–5 €, 35,34 % bi jih plačalo med 6–10 € in 8,75 % ceno med 11–15 €. Za vse ostale zvrsti velja, da bi večinoma za prenos na spletu plačali

najnižje zneske, med 1–5 €. Prenos filmov bi kar 84,53% vprašanih plačalo med 1–5 €.

Cene vstopnic za dogodke v živo bi si v primeru zvišanja za 10 % (v primerjavi s cenami iz obdobja pred epidemijo) lahko privoščilo 36,11 %, zvišanje za 20 odstotkov 33,96 % vprašanih, od tu dalje je pri zvišanju cen padec pripravljenih plačati več višji. Več vprašanih bi podprlo argument zvišanja cen vstopnic na račun varnostnih ukrepov, kot pa da so se zvišale na račun vlaganja v dostopnost dogodkov na spletu.

V povprečju bi si vprašani za dogodke v živo lahko privoščili cca 21,70 % več v primerjavi z obdobjem pred epidemijo. V povprečju bi zaradi omejitev števila obiskovalcev, ob upoštevanju priporočenih razdalj, plačali za dogodke v živo v primerjavi z dogodki na spletu za 39,60 % več.

5. VRAČANJE NA KULTURNA PRIZORIŠČA

Pri vprašanju, kdaj so se pripravljene vrniti na kulturna prizorišča, je pri vseh kategorijah prevladoval odgovor, da takoj in brez zadržkov (od največ, 88,60 %, pri gledališču/performativnih umetnostih na prostem do najmanj, 63,74 %, anketirancev pri kategoriji delavnic).

6. STRAH PRED VIRUSOM

Na vprašanje, v kolikšni meri je anketirance strah, da se okužijo s COVID-19, je 61,98 % anketirancev odgovorilo, da jih sploh ni oziroma da jih ni strah.

7. KAKŠNE UKREPE PRIČAKUJEJO OBISKOVALCI

Anketiranci od organizatorjev pričakujejo obiskovalcem prijazno okolje (66,62 %), možnost rezervacije vstopnice pred prireditvijo (54,76 %), s strani organizatorja zagotovljeno varno vedenje obiskovalcev (51,48 %), dostopnost razkužil (38,68 %), primerno in na primerni razdalji označena stojišča oziroma sedišča (27,76 %). Najmanj pomembni faktorji so: da osebje na prireditvah nosi maske (le 10,91 % vprašanih je izbralo ta faktor kot pomemben), da se cene vstopnic zvišajo na račun zagotavljanja varnosti (le 9,78 % jih je ocenilo, da je ta faktor relevanten) in da bi bile cene vstopnic znižane zaradi tveganja, ki ga nosijo dogodki v živo (le 7 % vprašanih se zdi ta vidik relevanten). Obstajajo statistično pomembne povezave med stopnjo strahu in obiskovanjem dogodkov glede na prostorsko izbiro izvajanja dogodka. Kina in dvorane bi obiskovali vprašani z nižjo stopnjo izraženega strahu, medtem ko bi na dogodke na prostem prišli tudi taki z višjo stopnjo izraženega strahu pred virusom. Ta statistična korelacija govori v prid odločitvi, da se dogodke med epidemijo izvaja na prostem, saj bi se jih udeležili tudi ljudje z več strahu nasproti virusu.

ABSTRACT

The producers of cultural events were among the first to be affected by the extraordinary circumstances declared in March due to the emergence of the new coronavirus. With venues closed, live events could not be carried out or attended, and even now, the organisation of cultural events is uncertain and dependent on rules regarding public gathering, which change from week to week.

The online survey placed the visitors of cultural venues at the forefront. From 10 to 28 June 2020, the first such comprehensive survey in Slovenia was carried out, with the researchers aiming to recognise the key aspects of attending cultural events after the partial loosening of measures to restrict the spread of the COVID-19 virus. They were interested in which measures visitors are prepared to follow when attending events, which measures they wish the organizers to ensure, and their views on alternative (online) forms of cultural activities. The survey is based on the responses of 2207 participants.

The initial findings are encouraging:**1. CULTURAL EVENTS WERE MISSED**

As many as 76.13 % of respondents missed or strongly missed attending cultural events during the period when cultural venues were closed. A negligible share (6.54 %) of respondents did not miss attending cultural events.

2. PRILOŽNOSTI NA SPLETU

During the epidemic, 63.7 % of respondents followed the online content of local cultural organisations occasionally, frequently or very frequently. Meanwhile, 43.43 % followed the online content of foreign cultural organisations occasionally, frequently or very frequently. Around 14 % of respondents viewed payable cultural content online occasionally, frequently or very frequently, which indicates potential for future development. Compared to before the epidemic, as many as 60.11 % of respondents increased how much they follow cultural content online during the epidemic. Only 8.18% of respondents are not following cultural content online; of those, 42.75 % stated that the offer of cultural content online during the epidemic did not appeal to them.

3. LIVE CULTURAL EVENTS ARE NOT REPLACEABLE BY ONLINE CONTENT

The majority of respondents would prefer to attend events live rather than online. As many as 87.95 % of respondents agree with the statement that cultural content online cannot replace

live events. A negligible share of respondents would prefer to attend cultural events online rather than live: only 1.97 % concerts, 2.61 % festivals, 2.42 % exhibitions, 2.64 % shows/stagings, etc. If venues were open during the epidemic and live attendance were possible, the majority of respondents would take advantage of that: 97.17 % would attend live concerts (this includes all who would prefer to attend events live, those who would attend them online only if live attendance were not possible, or those who would attend them both live and online), 96.08 % festivals, 95.74 % exhibitions, 95.17 % shows/stagings, 87.6 % performances... Only when it comes to roundtable discussions/conversations with creators is the share of those who would prefer to watch recordings of the discussions online larger (between 13 and 17.65 %).

4. THE PRICE OF CULTURAL CONTENT ONLINE

Of all the respondents, 33.15 % are prepared to pay for viewing an online stream of cultural content, 29.63 % are not prepared to pay, and 37.22 % are undecided. There is potential for recognising the key elements that would shift the undecided respondents during cultural venue lockdown into the group prepared to pay for viewing an online cultural event stream. Meanwhile, 77.83 % of respondents are prepared to pay more for live events than for their online streams, meaning that from an economical standpoint, live art cannot be replaced with online access. One tenth of all respondents think they would only follow online cultural content if it were free, while 11.76 % are prepared to pay the same price for both a live cultural event

and its online stream. No fewer than 77.29 % of respondents would pay 10–50 % less for a “ticket” for an online stream, meaning that at an online stream price of up to 50 % of the live event price, only 22.71 % attendees would be “lost”. These would pay for online cultural content if the price were between 60 and 90 % less than the live event ticket. When determining the price of online events, the important turning point is the price elasticity of the customers, which is at half the price of the live event ticket. As many as 36.05 % of respondents would pay half-price for an online stream, while 41.23 % of respondents would be prepared to pay more than 50 % (but less than the regular price). The cheaper offer (less than half-price for online events compared to live event prices) thus concerns only a little above one fifth of respondents, meaning that lowering online event prices below half of the live event ticket would not make much sense. On average, respondents would be prepared to pay 45.73 % less for online streams than for live events.

And what are the prices in an absolute sense? Concert streams online are among the most highly valued cultural events when it comes to prices. The most respondents (44.58 %) would pay 6–10 € to view an online concert, 31.14 % would pay 1–5 €, and 16.19 % would pay 11–15 €. Only when it comes to online streams of performing arts is the price elasticity curve more flexible or flatter – the share of those prepared to pay a higher price (compared to other arts) decreases more slowly: 53.98 % of respondents would pay 1–5 € for performing arts streams, 35.34 % would pay

6–10 €, and 8.75 % would pay 11–15 €. In all other arts, most respondents would pay the least for online streams, 1–5 €. As many as 84.53 % respondents would pay 1–5 € for film screenings online.

In case live event tickets increased by 10 % (compared to before the epidemic), 36.11 % of respondents could afford them, 33.96 % could afford a 20 % increase, and the share of those prepared to pay more starts dropping off with increasing prices after that. More respondents would be prepared to support ticket prices increasing due to safety measures than due to investments related to the online availability of events.

On average, respondents could afford around 21.70 % more for live events compared to before the epidemic. On average, due to attendance number restrictions in line with recommended distancing, they would pay 39.60 % more for live events compared to online events.

5. RETURNING TO CULTURAL VENUES

When asked when are they prepared to return to cultural events, a significant majority responded with immediately and without reservations in all categories (from the most, 88.60 %, for open-air theatre/performing arts to the least, 63.74 %, for workshops).

6. VIRUS FEARS

When asked how many are afraid of being infected with COVID-19, 61.98 % of respondents answered that not at all or that they are not afraid.

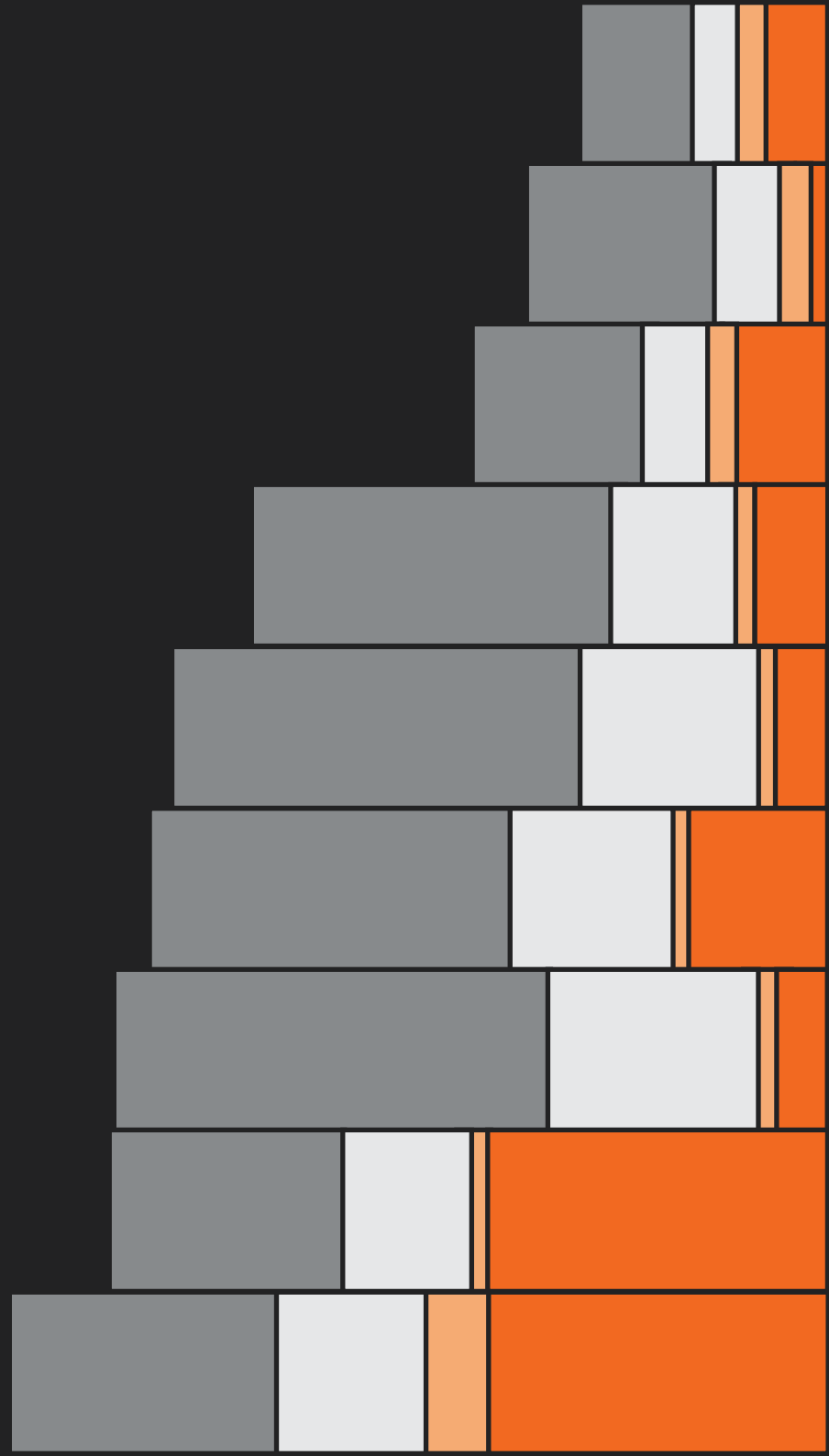
7. WHICH MEASURES DO VISITORS EXPECT

Respondents expect organizers to ensure a visitor-friendly environment (66.62 %), the possibility of booking tickets in advance (54.76 %), safe behaviour of all visitors (51.48 %), access to disinfectant (38.68 %), suitably marked and appropriately distanced standing and seating room (27.76 %).

The least important factors are: that event personnel wear masks (only 10.91 % of respondents selected this factor as important), that ticket prices would increase due to ensuring safety (only 9.78 % stated this factor as relevant), and that ticket prices would decrease due to the risk carried by live events (only 7 % view this aspect as relevant). There are statistically significant correlations between the level of fear and the attendance of events according to the event venue type. Respondents with a lower level of expressed fear of the virus would visit cinemas and indoor venues, while those with a higher level of expressed fear would visit open-air events.

This statistical correlation speaks in favour of the decision to carry out open-air events during the epidemic, as people with more fear of the virus would attend them as well.

O RAZISKAVI IN METODOLOGIJA

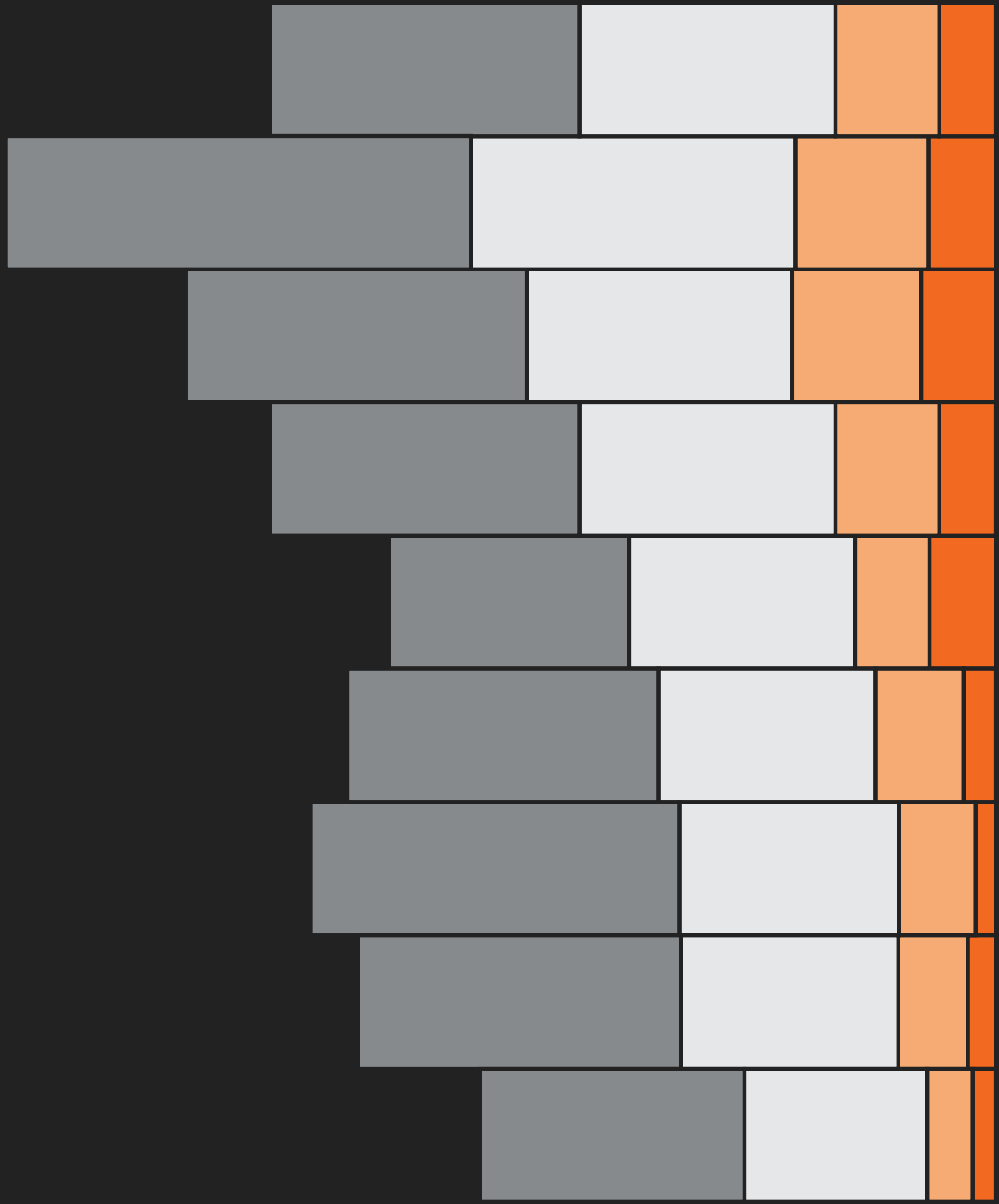
Pobudo za raziskavo o vplivu COVID-19 na obisk kulturnih prireditev in alternativnih oblikah spremljanja kulturnih aktivnosti sta podala Kino Šiška in Gledališče Glej v sodelovanju z aktivnimi posamezniki na polju kulture. Producenti so se zaradi COVID-19 in razglašanih izrednih razmer znašli v situaciji, ko kulturnih dogodkov v živo ni bilo mogoče izvajati in obiskovati. Organizatorji kulturnih prireditev so želeli prepoznati ključne vidike za obiskovanje kulturnih dogodkov po delni sprostitev ukrepov za preprečevanje širitve virusa COVID-19. Zanimalo jih je, katere ukrepe so obiskovalci pripravljeno upoštevati ob obiskovanju dogodkov oziroma želijo, da jih zagotovijo organizatorji, ter kakšen odnos imajo do alternativnih (spletnih) oblik izvajanja kulturnih aktivnosti. S tem namenom je bil pripravljen anketni vprašalnik, zbiranje podatkov pa je potekalo med 10. in 28. 6. 2020 v obliki spletne ankete. V stik z nagovorom ankete je prišlo 5314 ljudi, vendar je anketo reševalo 2207 anketirancev, od tega je anketo do konca rešilo 1569 posameznikov. V analizi so obravnavani vsi ustrezni respondenti (N=2207), ki variirajo pri odgovorih na vprašanja iz več razlogov:

- manjkajoči odgovori, ker so anketirani vprašanje preskočili (zaradi manj določujoče narave (ne)obveznih odgovorov je bila na voljo možnost, da na vprašanje ne odgovorijo in kljub temu nadaljujejo anketo);
- manjkajoči odgovori zaradi odstopa od ankete. V analizah so obravnavani vsi veljavni odgovori, pri posamičnem vprašanju tudi tistih respondentov, ki niso rešili vseh vprašanj.

Zbiranje podatkov je potekalo s spletno anketo, ki je omogočala vodeno samoizpolnjevanje. Postavljena vprašanja zaprtega tipa so bila jasna in enoznačna.

Metode analiz so osnovne statistične metode frekvenčnih porazdelitev z grafičnimi prikazi, izračuni povprečij in standardnih odklonov ter razvrščanje v skupine podobnih si odgovorov pri kvalitativni obravnavi odprtih odgovorov. Uporabljena je bila tudi segmentacijska analiza, križanje odgovorov in analiza korelacij oziroma vplivov.

DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI ANKETIRANIH

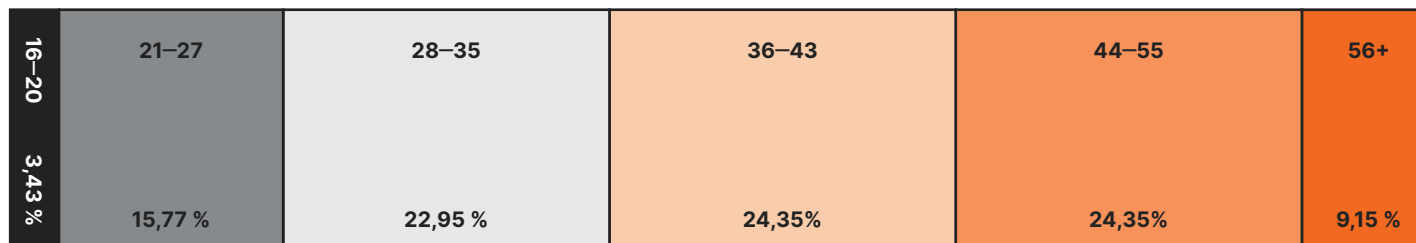

■ Osnovni profil oseb, ki so odgovarjale na vprašalnik, je ženska, starost 39 let, ima končano fakulteto, je redno zaposlena, prihaja iz Ljubljane oziroma okolice ter največ kulturnih dogodkov obiskuje v Osrednjeslovenski regiji. Na anketo je namreč odgovorilo 70,83 % žensk, s povprečno starostjo 38,90 (19,20 % starih od 16 do 27 let, 47,3 % starih med 28 in 43 let, 24,35 % od 44 do 55 let ter preostalih 9,15 % starejših od 55 let). Kar 56,85 % anketiranih ima končano fakulteto (20,78 % srednjo ali poklicno šolo in 18,48 % končan magisterij ali doktorat). Na anketo je odgovarjalo 13,13 % študentov, 18,99 % samozaposlenih v kulturi in samozaposlenih, največji delež (53,98 %) je redno zaposlenih. Največ anketiranih živi v Ljubljani in okolici (69,30 %), sledita Kranj z okolico (7,45 %) in Maribor z okolico (5,86 %). Kulturne dogodke obiskuje večina (82,69 %) v Osrednjeslovenski regiji, kar potrjuje močno centralizacijo kulture v Sloveniji. Prav iz tega razloga je osnovni analizi dodana segmentacijska analiza, ki razdeli vzorec na dva dela: na anketirane, ki živijo v Ljubljani, in tiste, ki niso iz Ljubljane. Kadar so razlike med segmentoma statistično značilno različne, so predstavljene v ločenem grafu.

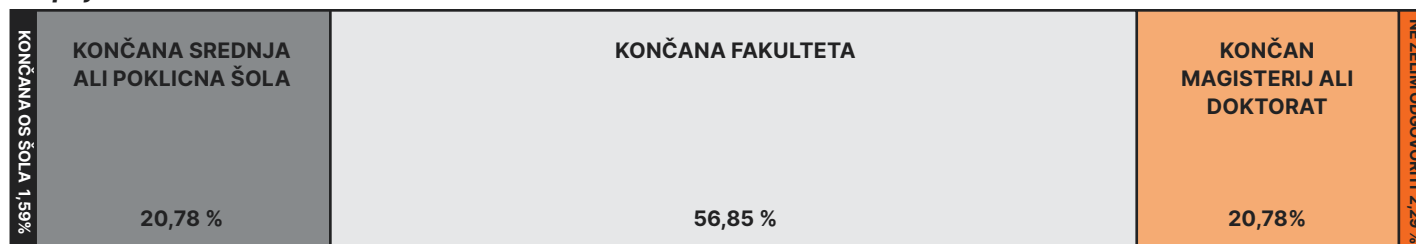
Spol

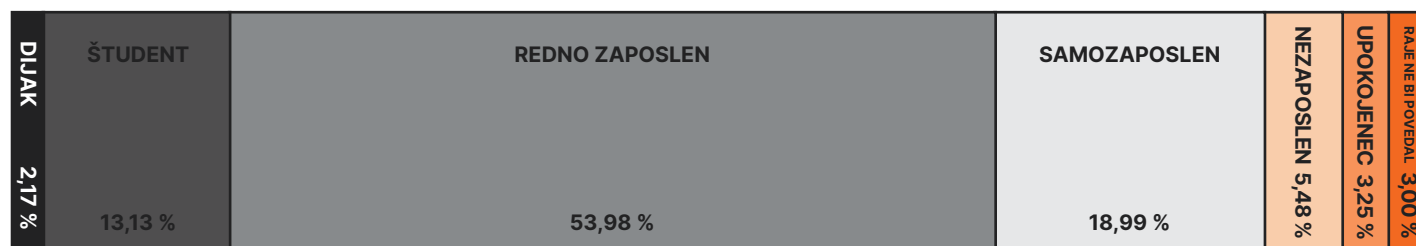
Starost v razredih

Stopnja izobrazbe

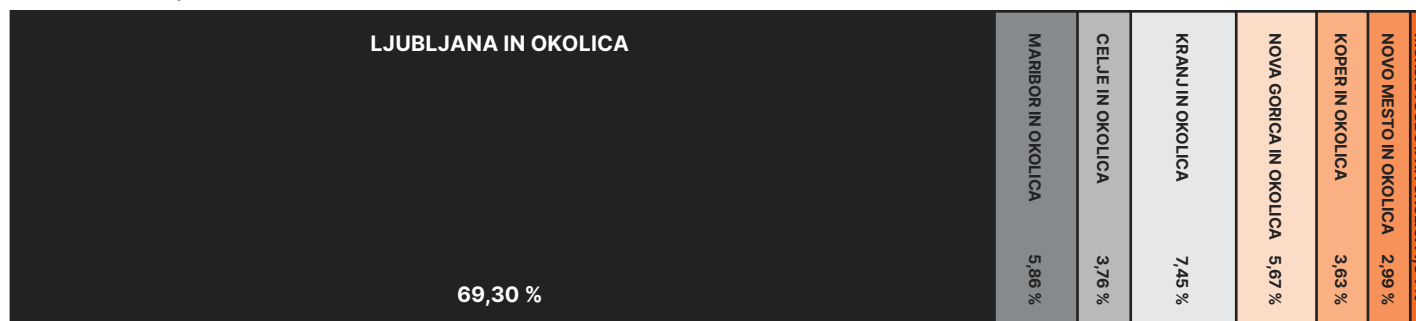

Status

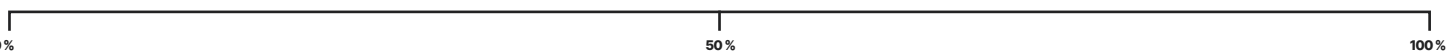
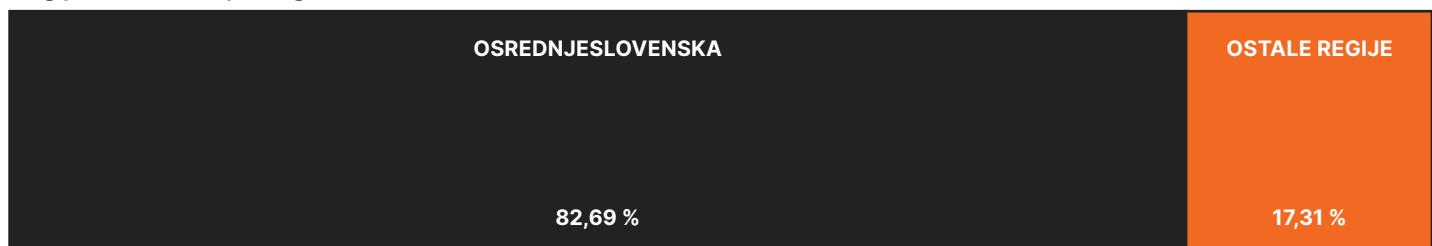

■ Med demografskimi vprašanji je raziskava obsegala tudi dve, ki sta za organizatorje dogodkov še posebno pomembni in jim omogočata razmislek o inkluzivnosti njihovih aktivnosti: ali se zaradi senzorne ali gibalne oviranosti sicer težko udeležujejo dogodkov v živo in ali se glede na COVID-19 uvrščajo med rizično skupino. Večina (97,26 %) jih nima senzorno-gibalnih ovir pri obiskovanju kulturnih dogodkov (le 34 posameznikov je takih, ki se rekli, da jih imajo). Med vprašanimi je desetina (10,39 %) takih, ki so glede na COVID-19 v rizični skupini. V nadaljevanju bi bilo smiselno na teh posameznikih (skupaj 163) opraviti dodatno segmentacijsko analizo, ki bi ugotavljala razlike pri odgovorih posameznih vprašanj glede na to, ali so v rizični ali nerizični skupini. Poleg tega je 6,05 % takih, ki ne vedo, ali so, in 0,70 % takih, ki raje ne bi povedali.

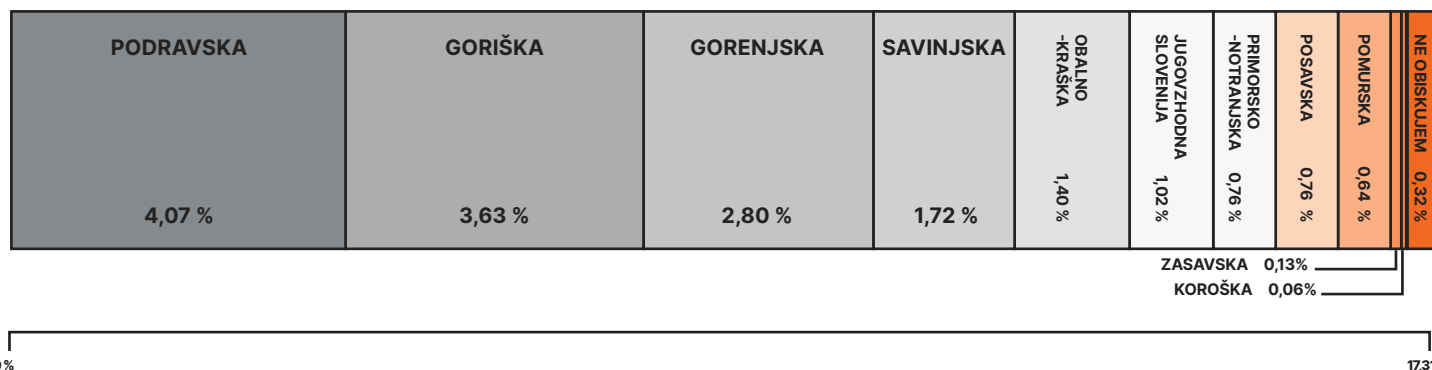
Občina bivanja

Regije obiskovanja dogodkov

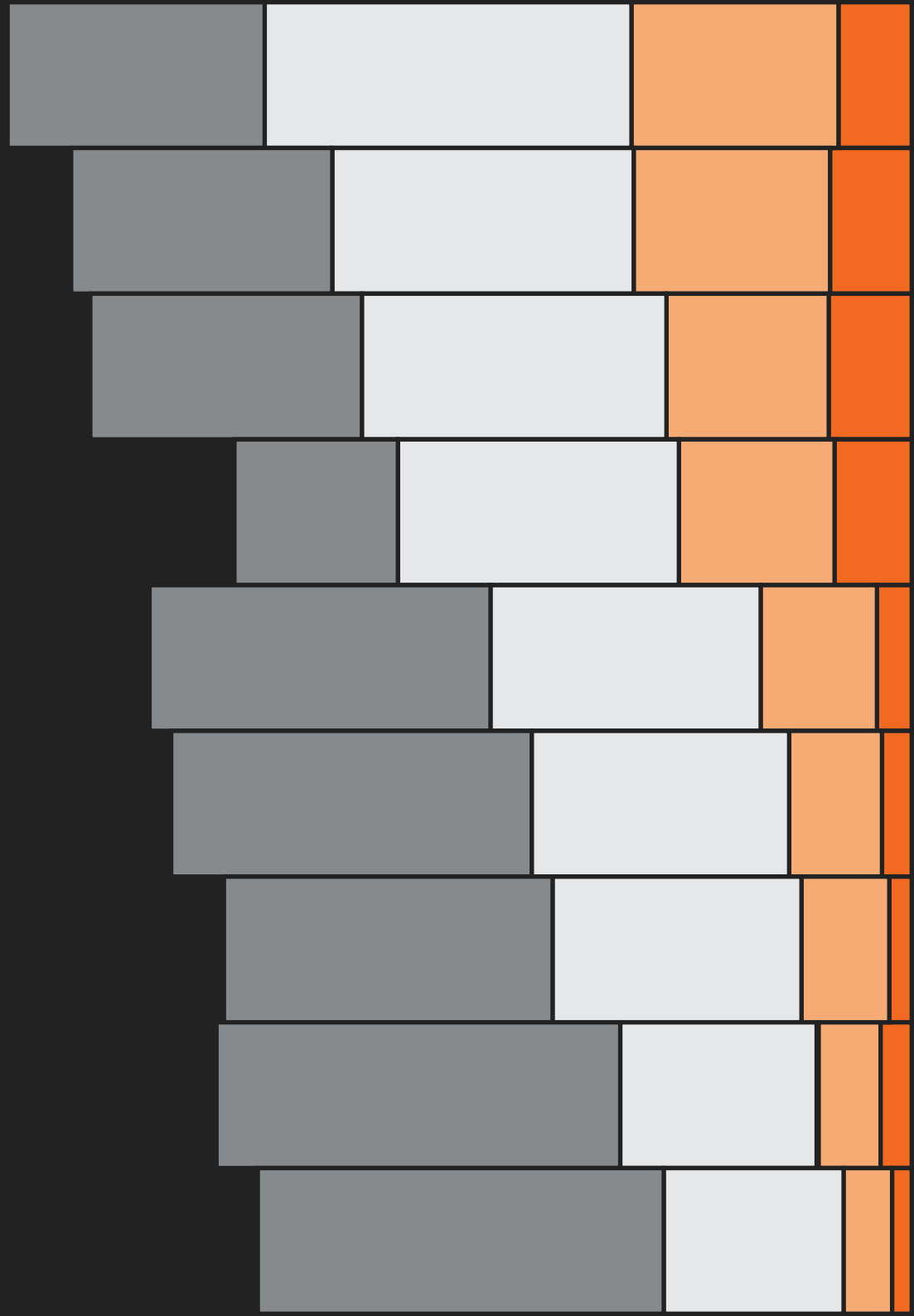

Podroben pregled ostalih regij

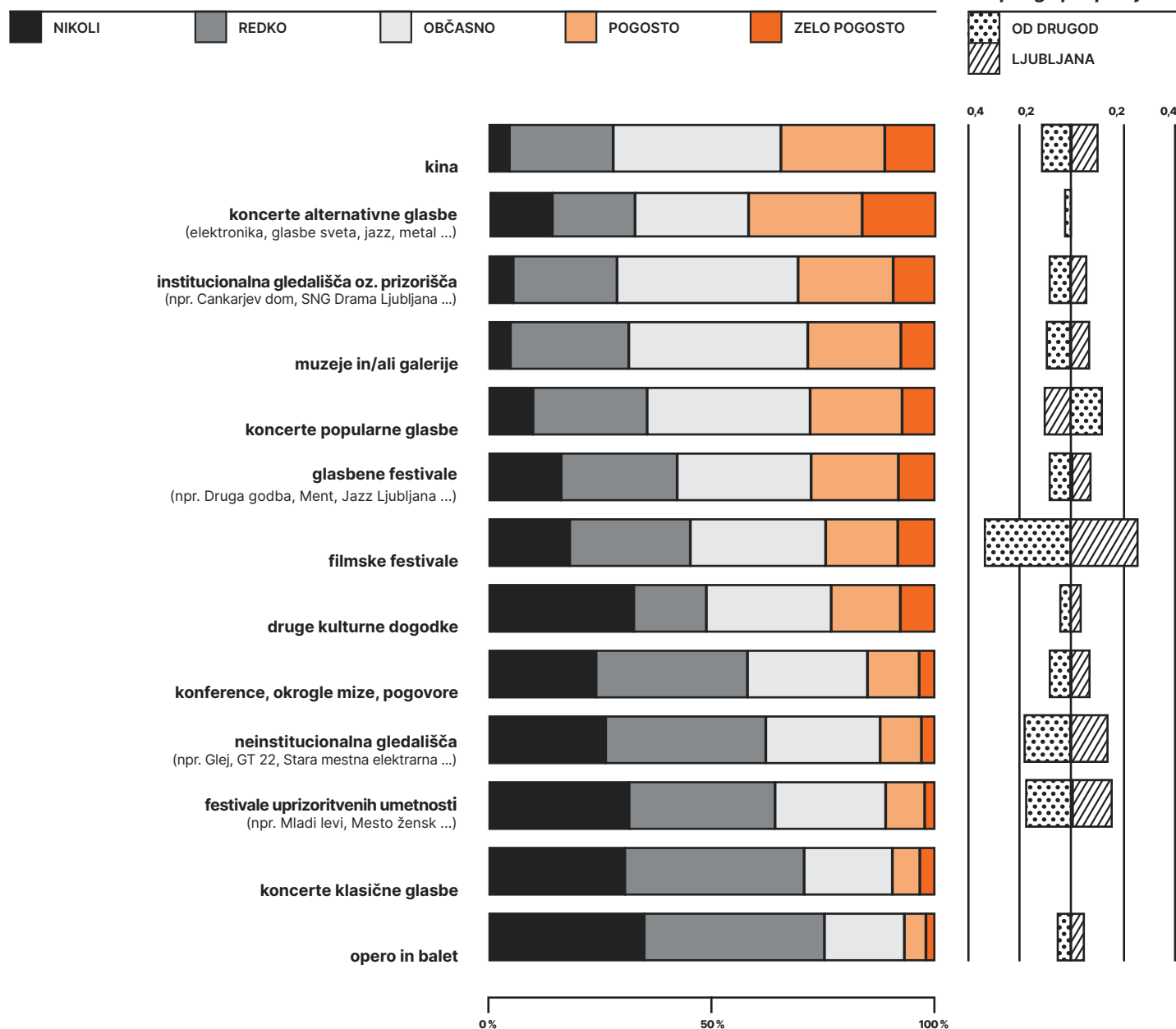
REZULTATI

Anketirani so odgovarjali na največ 31 vprašanj. Število vprašanj, na katera so odgovorili, je bilo odvisno od njihovih odgovorov, tj. od števila dodatnih podvprašanj. V nadaljevanju predstavljamo odgovore na večino vprašanj, ostali odgovori bodo naknadno razloženi v podrobnejši analizi v primeru dodatnih finančnih sredstev za ta namen. Pri nekaterih vprašanjih, kjer se pri odgovorih med vprašanji iz Ljubljane (55,80 % vprašanih) in ostalimi, ki živijo drugje (44,20 %), pojavljajo statistično pomembnejše razlike, smo predstavili tudi segmentacijsko analizo posameznih vprašanj. Odstopanje od povprečja ponazarjata različna vzorca.

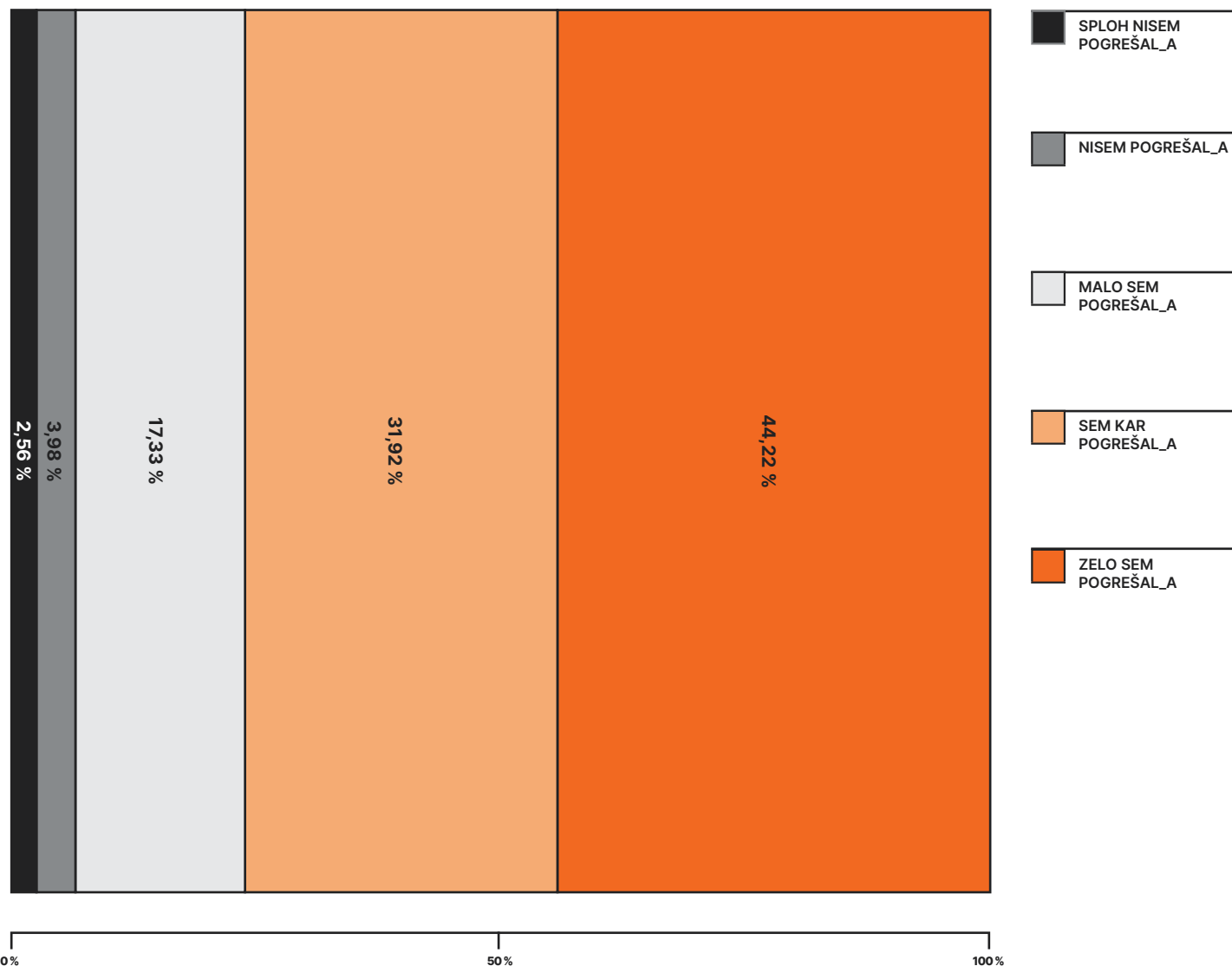
■ Za prepoznavanje siceršnjih navad in odnosa do kulturnih prireditev smo anketirance vprašali o pogostosti obiskovanja kulturnih dogodkov po različnih področjih. Vprašani najpogosteje obiskujejo kino, koncerte alternativne glasbe, institucionalna gledališča oziroma prizorišča in muzeje in/ali galerije. Kot celostno področje med anketiranci izstopa glasba, saj poleg že omenjenih tipov dogodkov anketiranci občasno, pogosto oziroma zelo pogosto obiskujejo tudi koncerte popularne glasbe in glasbene festivale. Edina zvrst, ki jo ne živeči v Ljubljani obiskujejo nadpovprečno, so koncerti popularne glasbe. Največja razlika med segmentoma je pri obiskovanju filmskih festivalov, festivalov uprizoritvenih umetnosti in neinstitucionalnih gledališč.

Graf 1: *Kako pogosto obiskujejo tip dogodka*

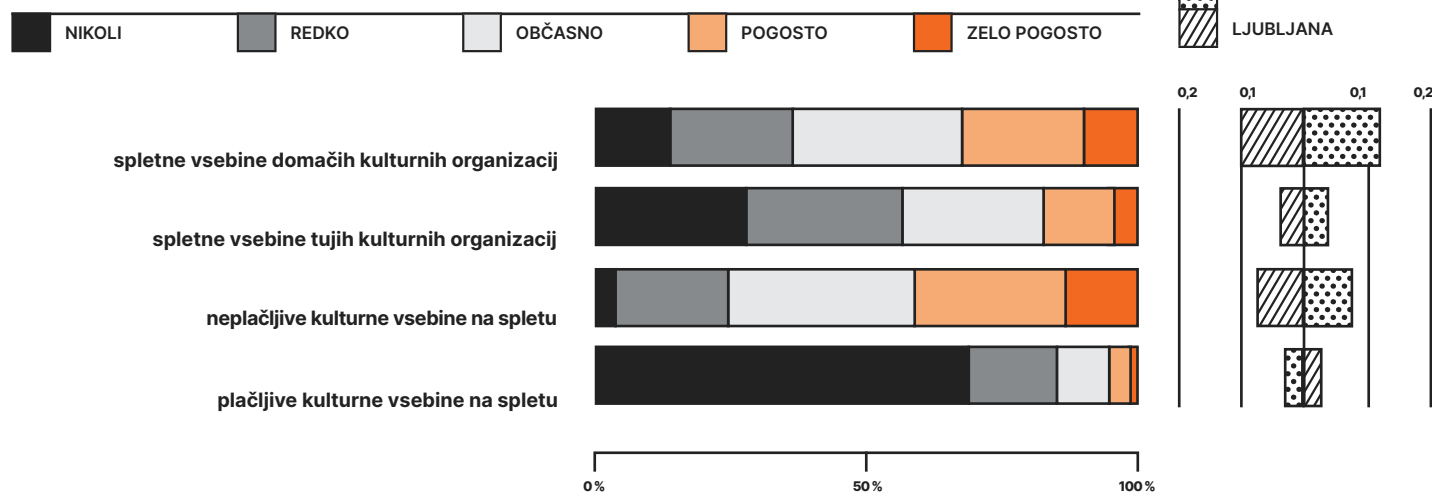
■ Več kot 75 % vprašanih je kar oziroma zelo pogrešalo obiskovanje kulturnih dogodkov v času zaprtja kulturnih prizorišč (skupaj 76,13 %). Le 6,54 % vprašanih je navedlo, da niso pogrešali ali sploh niso pogrešali obiskovanje kulturnih dogodkov v času zaprtja prizorišč med pomladno karanteno.

Graf 2: Koliko ste pogrešali obiskovanje kulturnih dogodkov v času zaprtja kulturnih prizorišč?

■ Veliko producentov je svoje aktivnosti v času epidemije in zaprtja prizorišč prestavilo na splet. V tem času je na spletu vsebine domačih kulturnih organizacij občasno, pogosto oziroma zelo pogosto spremljalo 63,70 %, tujih kulturnih organizacij pa 43,41 %. Pri tem so najpogosteje spremljali koncerte alternativne glasbe, vsebine institucionalnih gledališč in prizorišč ter koncerte popularne glasbe. Najmanj so na spletu spremljali opero in balet ter koncerte klasične glasbe. Največja (in statistično značilna) razlika med segmentoma je pri spremljanju spletnih vsebin domačih kulturnih organizacij, ki so jih nadpovprečno spremljali vprašani, ki živijo v Ljubljani, in torej več kot tisti, ki živijo drugod. Razlike med segmentoma so največje pri spremljanju koncertov popularne glasbe na spletu. Vprašani, ki ne živijo v Ljubljani, so jih statistično pomembno različno in pogosteje spremljali kakor vprašani iz Ljubljane. Podobne razlike (vendar manjše) se kažejo pri spremljanju spletnih vsebin koncertov alternativne glasbe in glasbenih festivalov. Ljubljančani so nekoliko nadpovprečno na spletu spremljali vsebine neinstitucionalnih gledališč, vsebine kinematografov in filmskih festivalov.

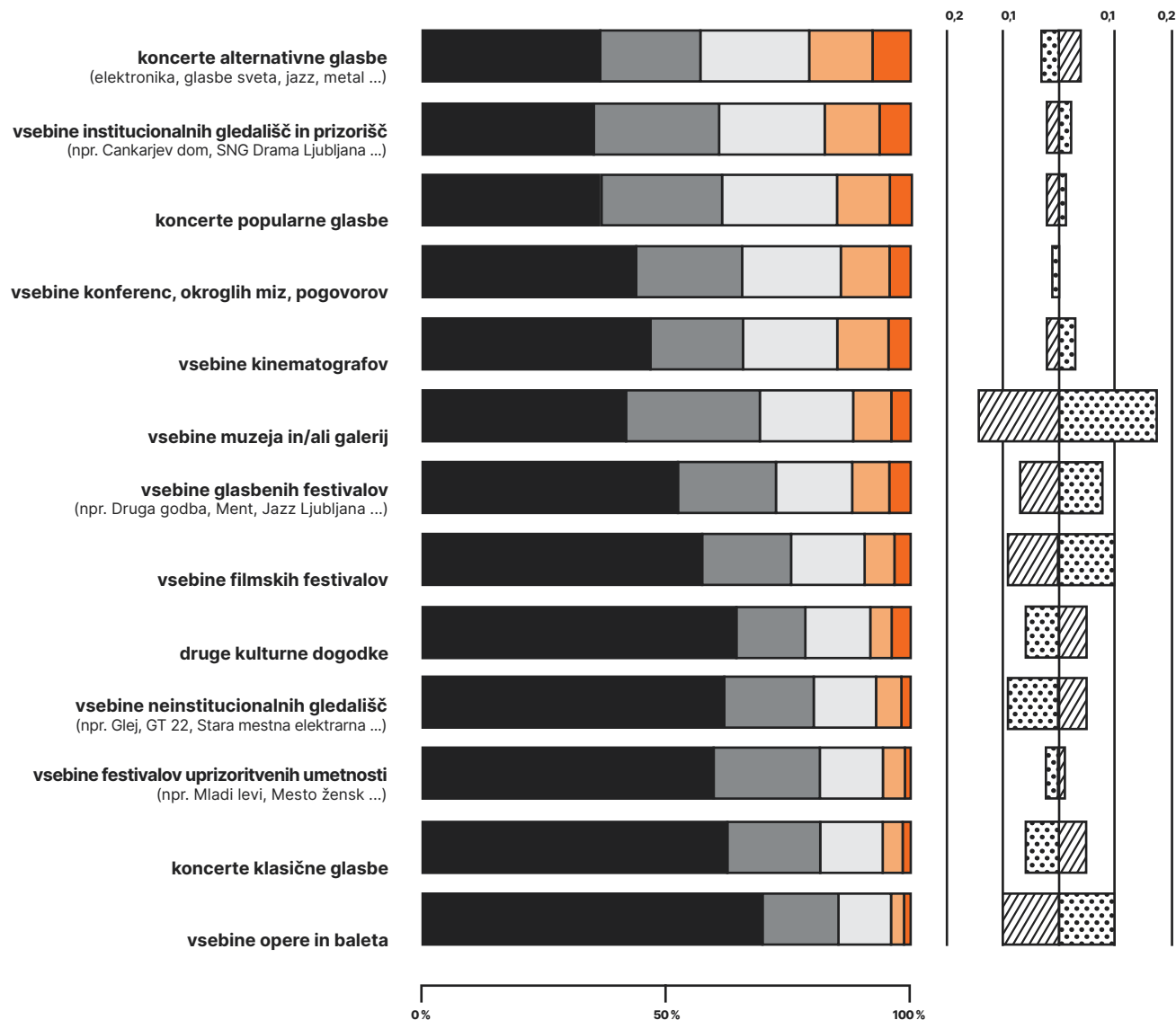
Graf 3: Katere kulturne vsebine in kako pogosto ste jih spremljali v času epidemije na spletu?

Graf 4: Kako pogosto ste v času zaprtja domačih kulturnih prizorišč spremljali njihove kulturne vsebine preko spleta?

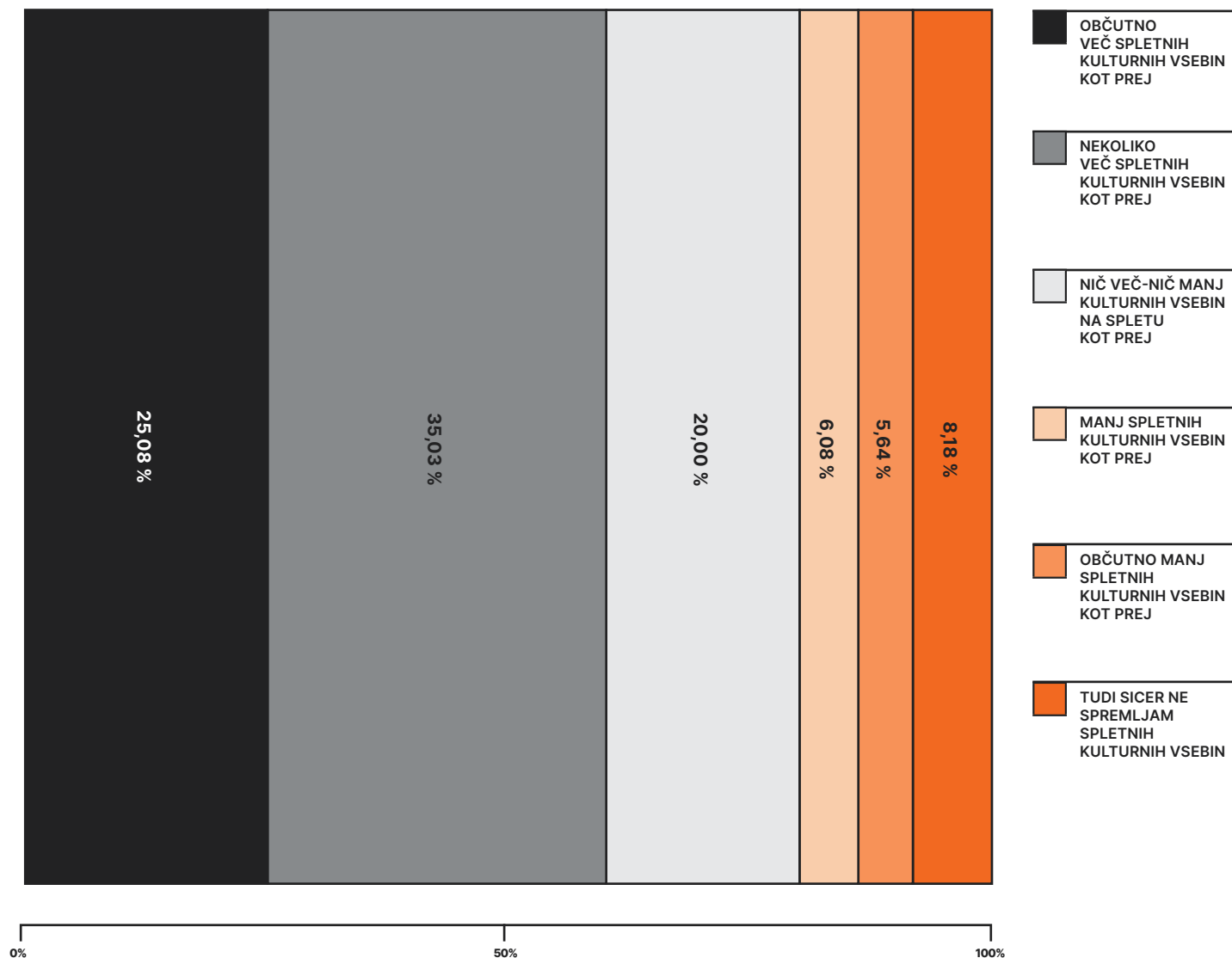

Odstopanje od
skupnega povprečja

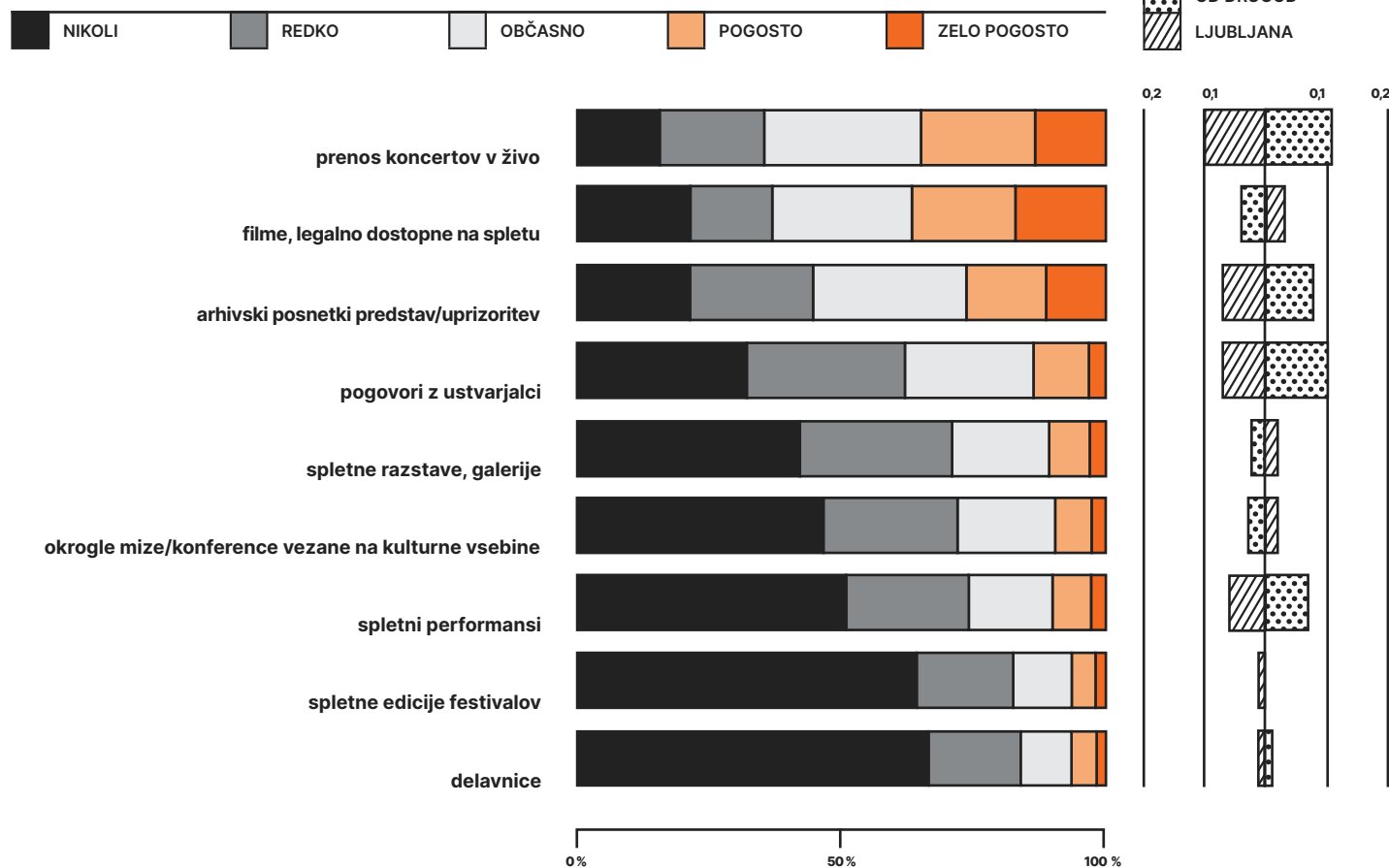
■ Na vprašanje, kako se je spremenilo spremljanje spletnih kulturnih vsebin v primerjavi z obdobjem pred razglasitvijo epidemije, je 60,11 % vprašanih odgovorilo, da so jih spremljali občutno oziroma nekoliko več kot prej, le 11,71 % pa jih je spremljalo manj oziroma občutno manj kot prej. Zgolj 8,18 % vprašanih tudi sicer ne spremlja spletnih kulturnih vsebin.

Graf 5: Se je vaše spremljanje spletnih kulturnih vsebin spremenilo v primerjavi z obdobjem pred razglasitvijo epidemije? Spremljal_a sem...

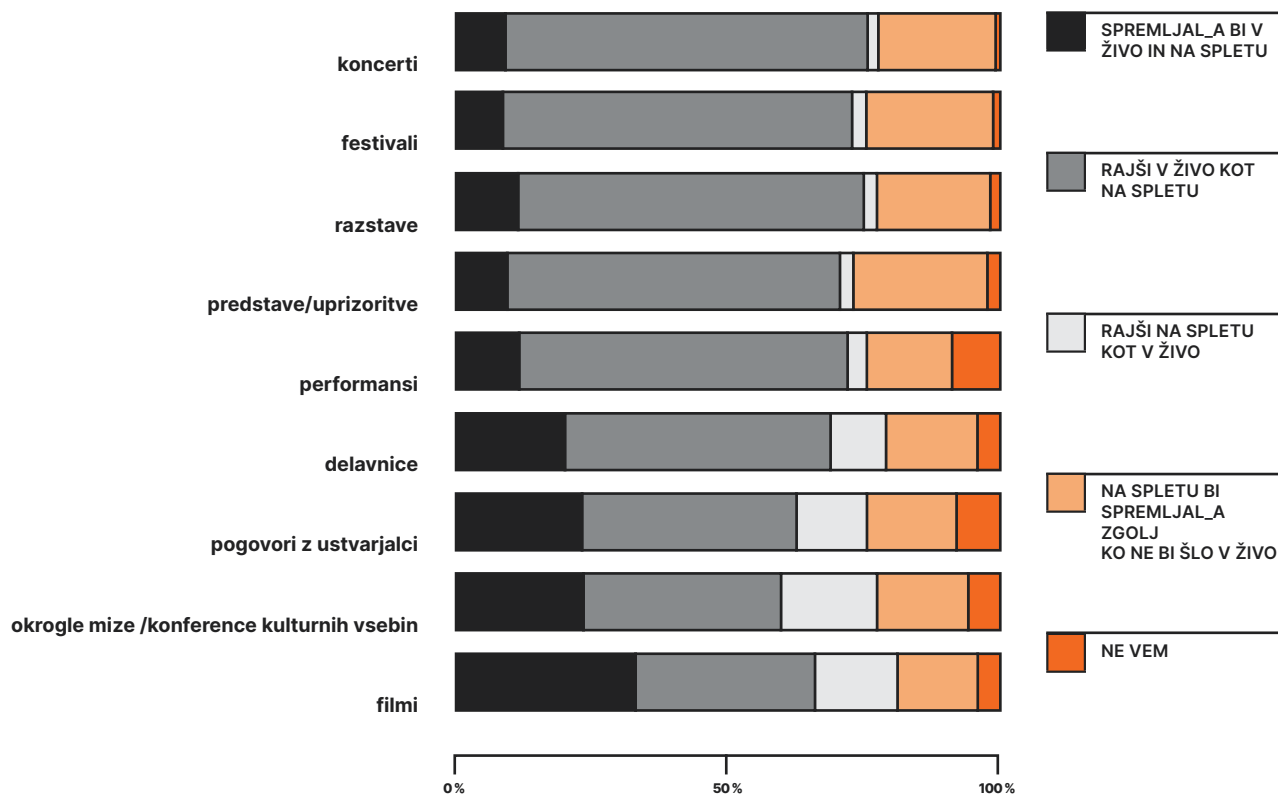
■ Med vsebinami, ki so jih najpogosteje spremljali, izstopajo prenosi koncertov v živo (64,63 % občasno, pogosto in zelo pogosto), na spletu legalno dostopni filmi (63,11 %) in arhivski posnetki predstav/uprizoritev (55,39 %). Manj so spremljali delavnice, spletne edicije festivalov in spletne performanse, kar ostaja kot identificirana priložnost oziroma potencial za kulturne organizatorje, da poskusijo dvigniti zavest, izkušnjo in uporabo manj spremljanih vsebin na spletu. Pri tem vprašanju razlike med segmenti niso velike. Največje odstopanje od povprečja je zaznati pri prenosih koncertov v živo, ki so si jih v času epidemije pogosteje (za 0,11 nad povprečjem) ogledali vprašani, ki ne živijo v Ljubljani, in torej bolj pogosto od Ljubljancev (odstopanje od povprečja je pri Ljubljancev za -0,10 pod povprečjem). Razlike so tudi pri spremljanju pogovorov z ustvarjalci, ki so jih na spletu spremljali bolj ne-Ljubljancev kot Ljubljancev. Podobno velja še za arhivske posnetke predstav in spletnih preformansov. Iz tega bi lahko sklepali, da so vprašani, ki ne živijo v Ljubljani in ki sicer redkeje spremljajo kulturne vsebine v živo, bolj izkoristili ponudbo spletnih kulturnih vsebin v času epidemije.

Graf 6: Spodaj je naštetih nekaj kulturnih vsebin, ki so (bile) v času epidemije na voljo preko spleta. Katere od njih ste spremljali v času epidemije?

■ Organizatorji so želeli med drugim izvedeti tudi, ali bi kulturne vsebine na spletu spremljali tudi v primeru, da bi bila prizorišča odprta in bi se jih lahko posluževali v živo. Večina anketirancev je izbrala spremljanje v živo pred spletnimi prenosi tudi v primeru, da so prizorišča odprta (izbrali so enega od odgovorov “raje kot na spletu”, “v živo in na spletu” oziroma “na spletu zgolj, ko ne bi šlo v živo”). Z izjemo okroglih miz in pogovorov z ustvarjalci se je za enega od teh odgovorov odločilo vsaj 80 % anketirancev (v primeru koncertov več kot 97 %, v primeru predstav/uprizoritev pa 95 %). Odgovori sovpadajo s siceršnjim razmišljanjem anketirancev o spremljanju kulturnih vsebin na spletu, tj. da ne morejo nadomestiti dogodkov v živo (skoraj 65 %).

Graf 7: Ali bi se kulturnih vsebin na spletu posluževali tudi v primeru, da bi prizorišča bila odprta in bi se jih lahko udeležili v živo?

■ Na vprašanje, ali bi bili za ogled spletnega prenosa kulturnih vsebin plačati, je 33,15 % odgovorilo pritrdilno, nikalno 29,63 %, z "ne vem" pa največ, 37,22 % anketiranih. Med vsemi, ki so odgovorili pritrdilno, jih je 17,93 % pripravljenih plačati enako ceno kot za dogodek v živo, večina (81,16 %) bi za spletni prenos plačala manj kot za dogodek v živo, zanemarljiv delež (manj kot 1 %) pa navaja, da bi za spletni prenos plačali celo dražjo vstopnico kot v živo.

Med vsemi, ki so bili pri vprašanju "ali bi bili pripravljeni plačati za ogled spletnega prenosa kulturnih vsebin" neopredeljeni, bi jih 18,68 % dogodek na spletu spremljalo le v primeru, da bi bil brezplačen, le 6,28 % bi jih plačalo enako ceno kot za dogodek v živo, večina (74,88 %) pa bi za dogodek plačala manj.

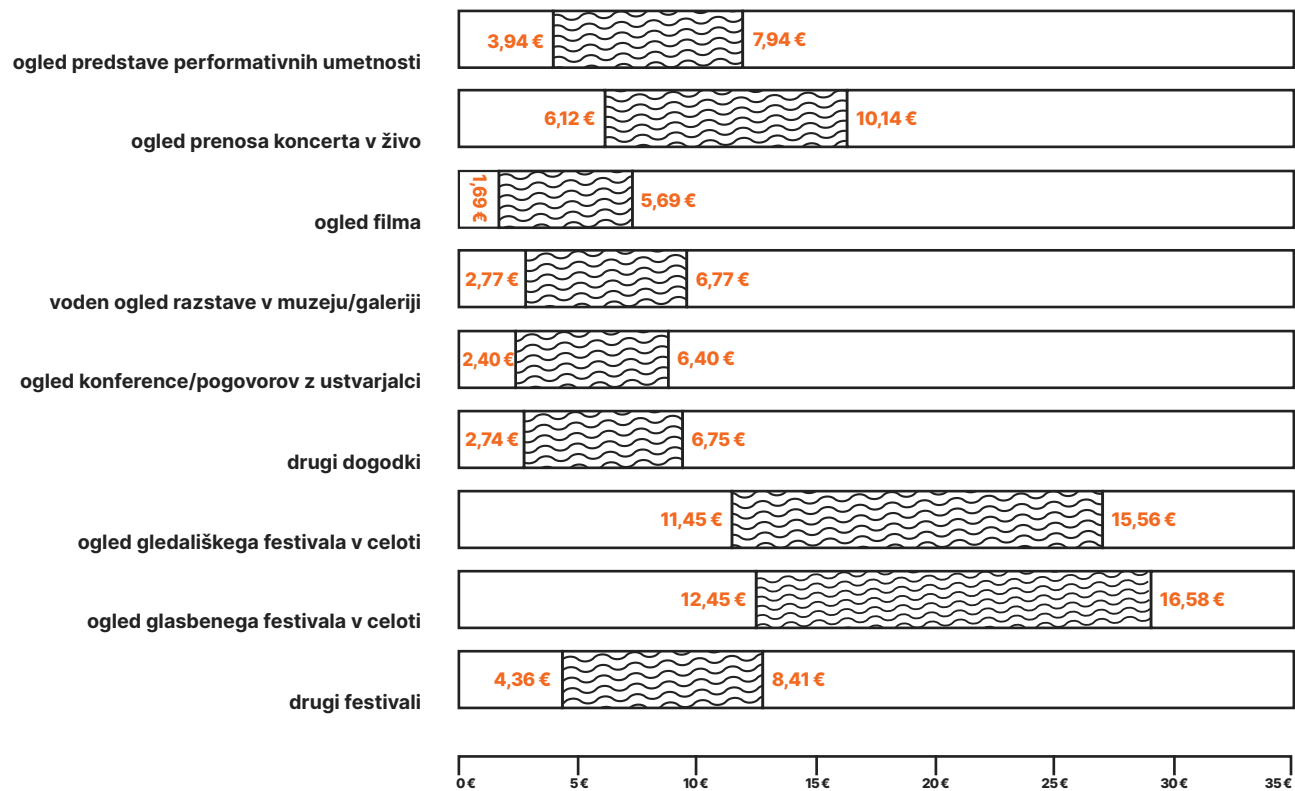
Tabela 1: Pripravljenost za plačilo ogleda spletnih vsebin vs cena

<i>Ali bi bili pripravljeni za ogled spletnega prenosa kulturnih vsebin plačati?</i>	<i>Kakšno ceno bi bili pripravljeni plačati za ogled spletnega prenosa kulturnih prireditev v primerjavi z dogodki v živo?</i>				
	VIŠJO	ENAKO	MANJ	BREZPLAČNO	SKUPAJ
DA	0,91 %	17,93 %	81,16 %	0,00 %	100 %
NE VEM	0,16 %	6,28 %	74,88 %	18,68 %	100 %

* Razlike so statistično značilne ($F=53,454$, $df=3$; sig. 0,00)

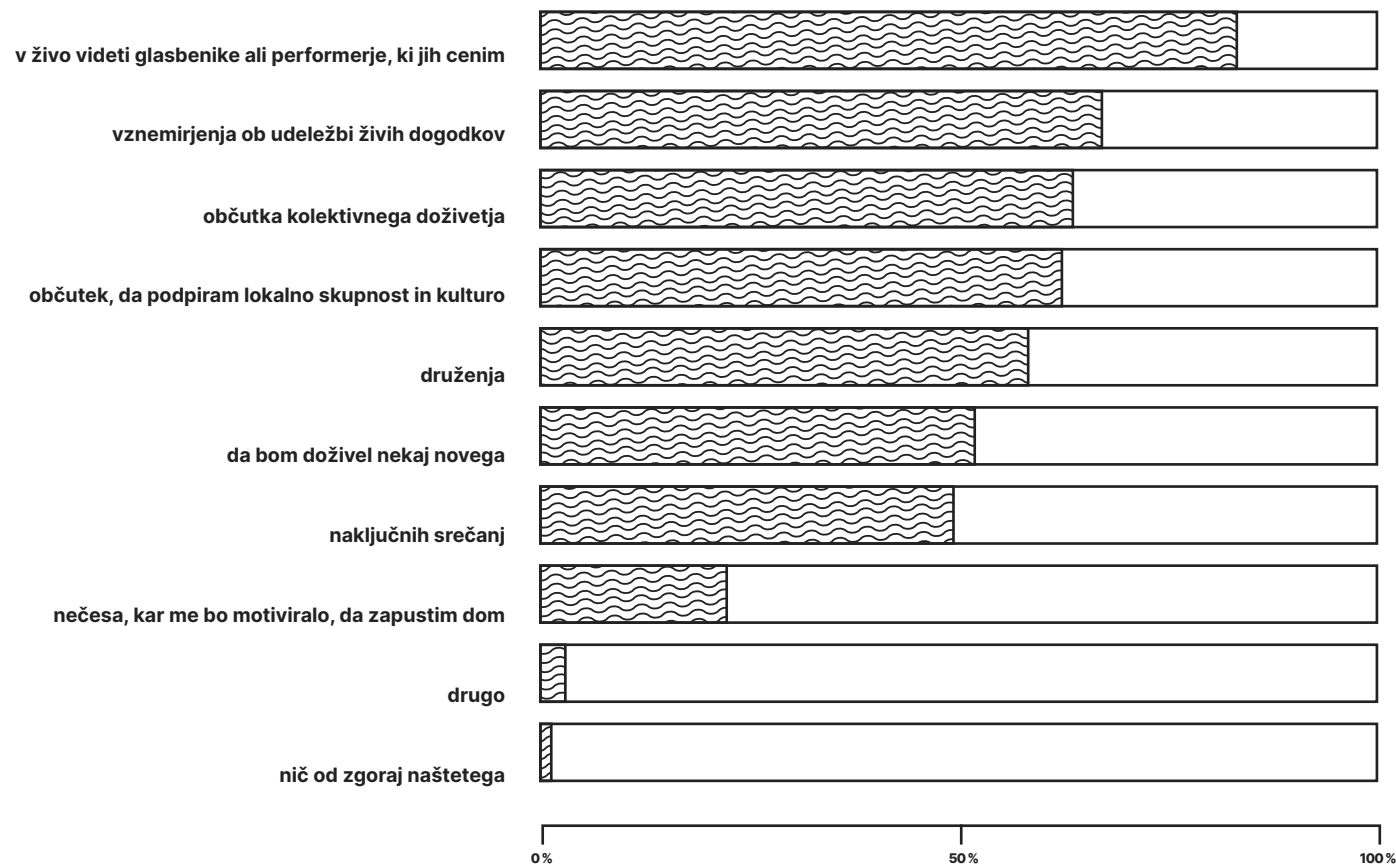
■ Koliko bi bili pripravljeni anketiranci plačati za spletni prenos kulturnih vsebin, je prikazano v obliki intervalov ocene povprečnih cen, tj. razpon od povprečne vrednosti minimumov in maksimumov po področjih/zvrsteh.

Graf 8: *Intervali ocene povprečnih cen*

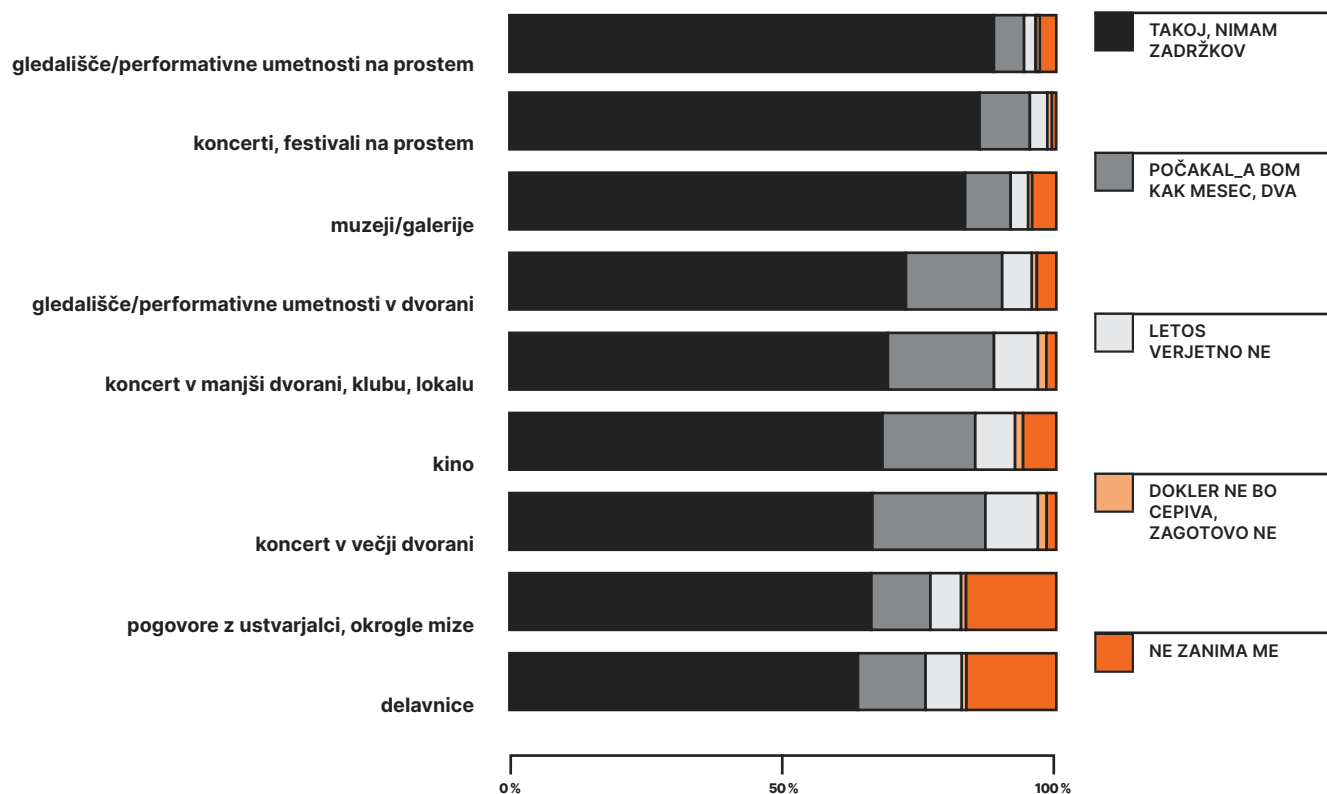
■ Ob ponovnem obisku dogodkov v živo so anketiranci kot najbolj razveseljivo navedli možnost v živo videti nastopajoče (83,25 %), vznemirjenje ob udeležbi živih dogodkov (67,12 %), občutek kolektivnega doživetja (63,65 %).

Graf 9: Česa se najbolj veselite ob misli na ponovni obisk dogodkov v živo?

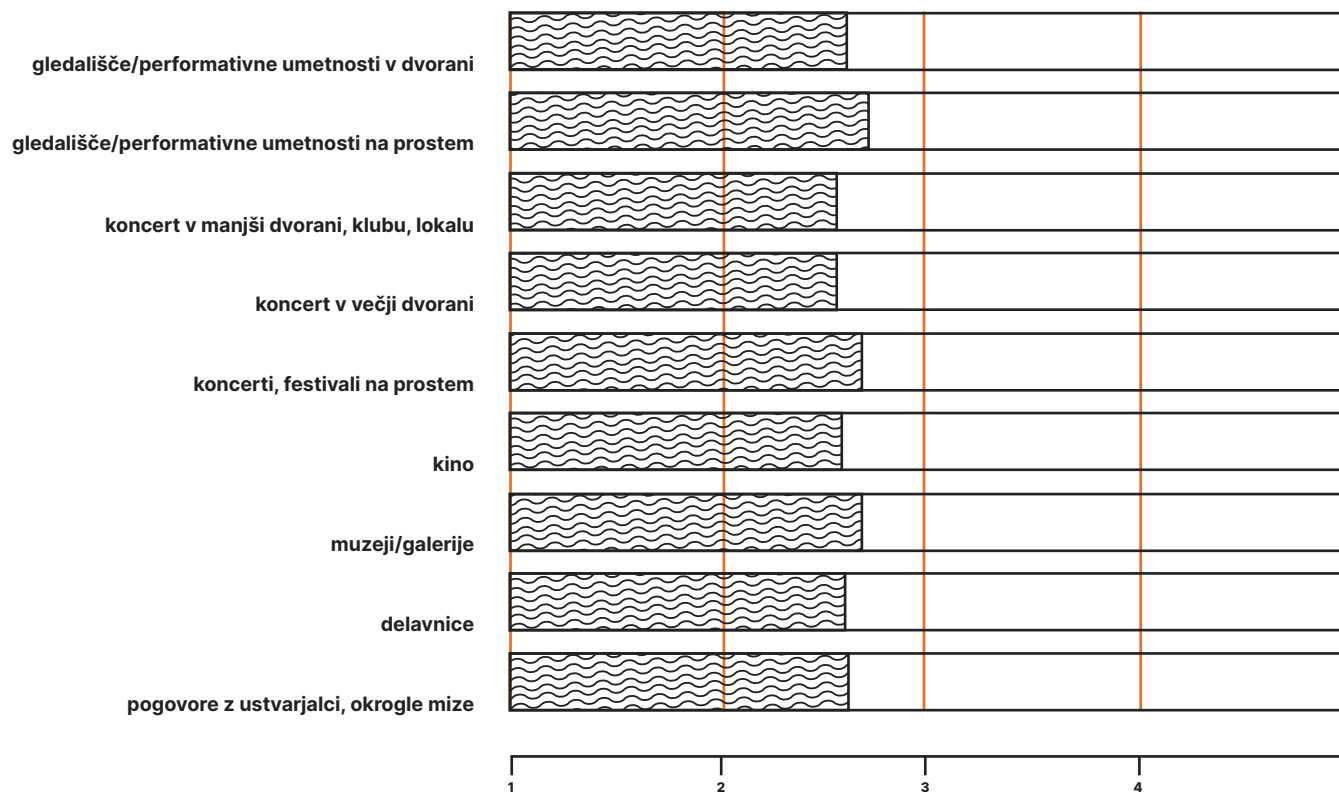
■ Med vprašanimi prevladuje namera vrniti se na kulturna prizorišča brez zadržkov. Pri vseh kategorijah prevladuje odgovor, da bi takoj in brez zadržkov obiskovali kulturne prireditve (od 88,60 % pri gledališču/performativnih umetnostih na prostem do 63,74 % pri kategoriji delavnic). Da bi počakali kakšen mesec ali dva, so se še največkrat odločili pri koncertih v večji dvorani (20,66 %) in najmanjkrat pri gledališču/performativnih umetnostih na prostem (5,51 %). Da letos verjetno ne bodo obiskali določenega tipa prizorišča, je desetina (9,58 %) označila pri kategoriji koncertov v večji dvorani in 8,01 % za koncert v manjši dvorani, klubu, lokalu oziroma lokalu, le 3,19 % pa pri koncertih/festivalih na prostem. Le manjše število ljudi ne namerava obiskati prizorišč, dokler ne bo cepiva (0,31 % v kategoriji gledališč/performativnih umetnosti na prostem in največ 1,63 % v kategoriji koncerta v večji dvorani).

Graf 10: Koliko časa po odprtju kulturnih ustanov bi bili pripravljeni obiskati kulturna prizorišča?

■ Na vprašanje, v kolikšni meri je anketirance strah, da se okužijo s COVID-19, je 61,98 % anketirancev odgovorilo, da jih sploh ni oziroma ni strah. V grafu je prikazana stopnja strahu, merjena na lestvici 1-5 (kjer 1 pomeni, da jih sploh ni strah in 5, da jim je misel na virus izredno strašna). Prikazane so tudi povprečne vrednosti za tiste anketirance, ki so se za posamezne vrste dogodkov odločili, da bi jih takoj, brez zadržkov obiskali. Najbolj odstopa rezultat pri dogodkih gledališč/performativne umetnosti na prostem. Takoj, brez zadržkov, bi se le-teh udeležili, kljub nekoliko višji stopnji strahu pred virusom (2,14). Iz tega lahko sklepamo, da jemljejo gledališke dogodke na prostem za manj tvegane, ne glede na strah. Podobno velja za koncerte/festivale na prostem in ekvivalentno (glede na stopnjo strahu) tudi obiske galerij in muzejev. Najbolj neustrašni (stopnja strahu je 1,95) bi se udeleževali koncertov v manjših in večji prostorih ter kinu (stopnja strahu je 1,98).

Graf 11: Povprečna stopnja strahu vs. Takoj, brez zadržkov, bi obiskali

* Zgornji graf je oblikovan na podlagi Spearmanovega koeficienta korelacije.

■ Tabela na podlagi preverjanja glede na stopnje strahu in deleža obiskovalcev, ki bi brez zadržkov obiskovali prireditve, kaže naslednje rezultate:

- Med vprašanimi, ki bi se takoj, brez zadržkov, udeležili gledališč oz. uprizoritvenih prizorišč v dvorani, jih 73,12 % sploh ni strah/ni strah virusa, 25,32 % bi se jih takoj, brez zadržkov, udeležilo uprizoritev v dvoranah, kljub temu, da jih je včasih strah virusa, in 1,56 % takih, ki jim je misel na virus strašna, pa bi se kljub temu takoj, brez zadržkov, udeležili tovrstnih dogodkov.

- Takoj, brez zadržkov, bi se gledališč/uprizoritev udeležilo 1158 vprašanih (od skupno 1597, ki so odgovarjali na to vprašanje). To predstavlja 72,51% celotnega vzorca. Iz tega lahko sklepamo, da je ocena izgube obiskovalcev cca. 27,49 %. Toliko vprašanih se namreč ne bi takoj, brez zadržkov, udeležilo uprizoritvenih prizorišč v dvorani, temveč bi bodisi počakalo kak mesec ali do konca leta oziroma celo do cepiva.

- Če pogledamo še druge zvrsti: kina,

koncertov v manjši dvorani in delavnic bi se takoj, brez zadržkov, udeležilo tudi med 28 in 32 % takih, ki jim je sicer včasih misel na virus strašna, in celo do 3 % takih, ki jim je misel na virus strašna ali izredno strašna. Ocenjujemo, da je pri kinu, koncertih v manjši dvorani in obisku delavnic torej pripravljenost na tveganje glede na stopnjo strahu najvišja.

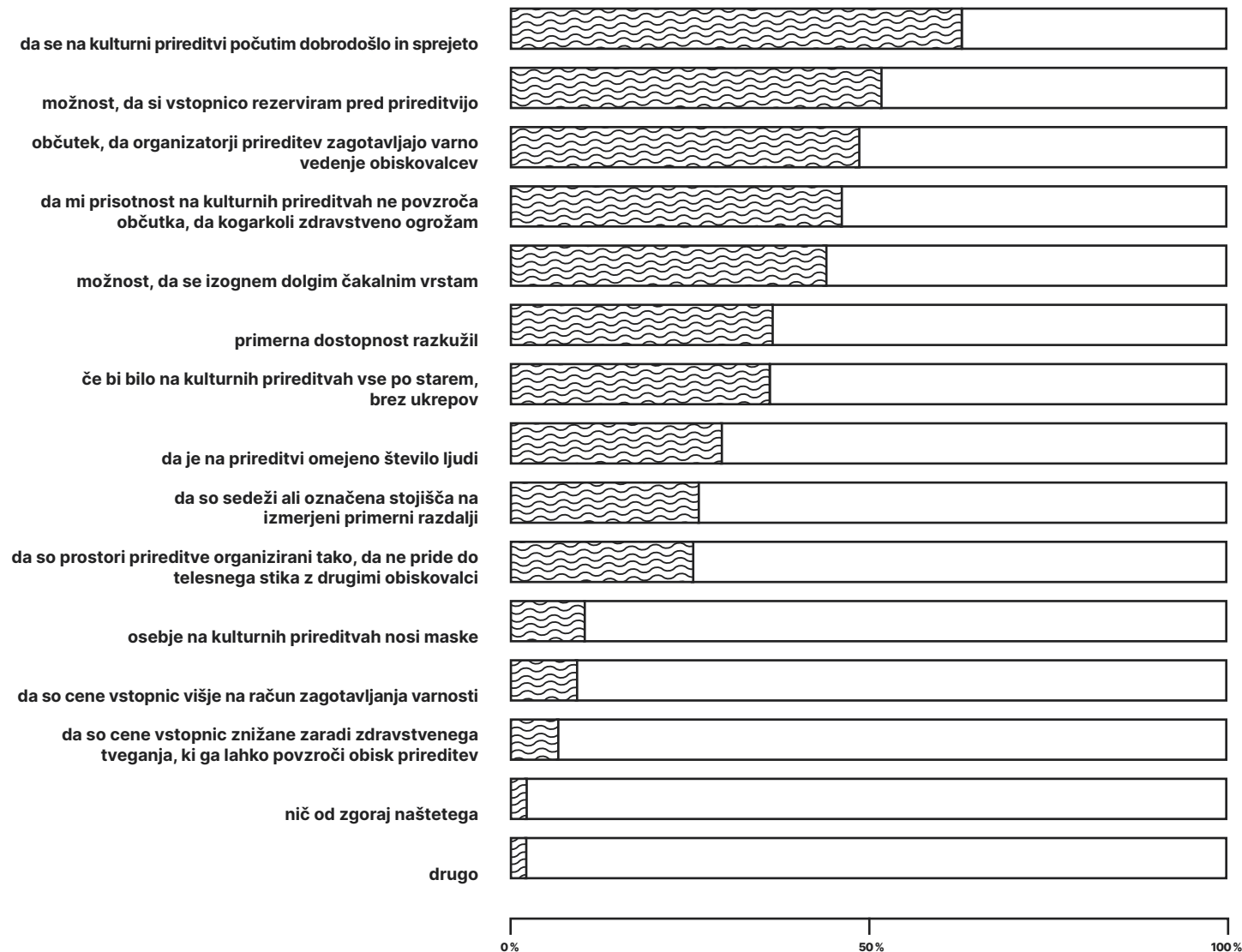
- Kje pa se pričakuje najmanjši delež izgube obiskovalcev, ki ne bi takoj, brez zadržkov, obiskali kulturnih prizorišč? Najmanjšo izgubo občinstva je pričakovati v sektorju gledališč/uprizoritev na prostem (le 11,40 % se jih ne bi takoj, brez zadržkov udeležilo), pa tudi v sektorju koncertov na prostem (ocena "izgubljenega" segmenta je 14,03 %) ter v muzejih in galerijah (16,67 % vprašanih se ne bi udeležilo takoj, brez zadržkov)

Tabela 2: Preverjanja glede na stopnje strahu in deleža obiskovalcev, ki bi brez zadržkov obiskovali prireditve

	SPLOH NI STRAH / NI ME STRAH	VČASIH ME JE STRAH	STRAH ME JE / TA MISEL MI JE IZREDNO STRAŠNA	ŠTEVIL OVPRASHANIH, KI BI TAKOJ OBISKALI / GLEDE NA VSE, KI SO ODGOVARJALI NA TO VPRAŠANJE	DELEŽ OBISKOVALCEV V PRIMERJAVI Z OBDOBJEM PRED COVID-19	DELEŽ IZGUBE OBČINSTVA
Takoj, brez zadržkov, bi obiskali:						
gledališče/performativne umetnosti v dvorani	73,12%	25,32%	1,56%	1158 /1597	72,51%	27,49%
gledališče/performativne umetnosti na prostem	72,98%	25,35%	1,68%	1415 /1597	88,60%	11,40%
koncert v manjši dvorani, klubu, lokalu	65,89%	31,07%	3,04%	1106 /1598	69,21%	30,79%
koncert v večji dvorani	75,57%	23,17%	1,27%	1060 /1597	66,37%	33,63%
koncerti, festivali na prostem	76,11%	22,57%	1,32%	1373 /1597	85,97%	14,03%
kino	67,93%	29,15%	2,92%	1091 /1599	68,23%	31,77%
muzeji / galerije	74,20%	24,24%	1,56%	1330 /1596	83,33%	16,67%
delavnice	67,92%	28,92%	3,16%	1016 /1594	63,74%	36,26%
pogovore z ustvarjalci, okroglo mize	72,27%	25,45%	2,28%	1055 /1594	66,19%	33,81%

■ Kot najpogostejše faktorje, ki lahko vplivajo na njihov obisk kulturnih prireditev, so anketiranci označili obiskovalcem prijazno okolje (66,62 %), možnost rezervacije vstopnice pred prireditvijo (54,76 %), s strani organizatorja zagotovljeno varno vedenje obiskovalcev (51,48 %), dostopnost razkužil (38,68 %), primerno in na primerni razdalji označena stojišča oziroma sedišča (27,76 %).

Graf 12: Kateri spodaj naštetih faktorji bi lahko vplivali na vaš obisk kulturnih prireditev?

KOMENTAR

Množičen odziv na anketni vprašalnik ter odgovori nedvomno potrjujejo, da smo organizatorji kulturnih dogodkov potrebovali pridobiti mnenja obiskovalk in obiskovalcev. Krajša oblika z rezultati ankete nam namreč omogoča, da bomo lahko svoje delo v prihodnje lahko strateško prilagodili tudi na podlagi pričujoče analize, saj ne izgleda, da se bo situacija izboljšala. Želeli bi si več odgovorov vprašanih, ki živijo izven Ljubljane, kljub temu pa smo skozi segmentacijsko analizo lahko vsaj pri nekaterih vprašanih primerjali odgovore anketirancev, ki živijo v Ljubljani, in tistih od drugod.

V času epidemije in zaprtja prizorišč so producenti in organizatorji dogodkov svojim naslovnikom na spletu ponudili različne oblike svojih siceršnjih aktivnosti; spletne prenose koncertov, arhivske posnetke predstav, živa branja, brskanje po arhivih itn. Odgovori vprašanih so nedvomno pokazali, da si ljudje želijo kulturnih dogodkov v živo in da jih spletni prenosi oziroma dogodki na spletu ne bodo mogli nadomestiti – lahko so le delno nadomestilo za živo umetnost. V primeru ponovnega zaprtja prizorišč potencial

za plačilo spletnega prenosa kulturnih vsebin sicer obstaja, vendar odgovori anketirancev dajo vedeti, da dogodkov na spletu v veliki večini ne nameravajo plačevati enako kot dogodkov v živo. Pri določanju cene imajo največ prostora organizatorji koncertnih prenosov na spletu, najmanj pa organizatorji filmskih projekcij. Producenti in organizatorji bodo najverjetneje morali začeti razmišljati tudi v smeri prilagajanja vsebin načinu spremljanja vsebin na spletu ter premisliti, ali so le prenosi oziroma predvajanje arhivskih posnetkov tisto, za kar bi odjemniki bili pripravljeni plačati.

Obiskovalci so se na prizorišča, predvsem zunanja, pripravljene vračati relativno hitro. Obstajajo statistično pomembne povezave med stopnjo strahu in obiskovanjem dogodkov glede na prostorsko izbiro izvajanja dogodka; dogodkom na prostem so naklonjeni tudi ljudje z več strahu nasproti virusu. To je zelo spodbudno, saj je bila anketa izvedena v času, ko je bila javnost že zelo dobro obveščena o načinih širjenja virusa, vendar so kljub temu izkazali pripravljenost za vračanje na kulturna prizorišča.

Raziskava je nastala na pobudo
Kina Šiška in Gledališča Glej v sodelovanju s
posamezniki in posameznicami na področju kulture.

Izvedbo ankete so finančno podprli Kino Šiška,
Gledališče Glej, Center za kreativnost,
Slovensko mladinsko gledališče.

Avtorji raziskave: Hana Vodeb, Rok Avbar,
Barbara Poček

Oblikovanje: Matjaž Komel

Lektura in prevod: Daniel Sheppard

Zahvale: Marko Brumen, Andraž Zorko (Valicon),
Anja Zorko (CZK) in vsem,
ki so anketo izpolnili ter jo delili.

IZJAVA IZVAJALKE ANKETE O VAROVANJU OSEBNIH PODATKOV ANKETIRANCEV

V skladu s kodeksom ESOMAR in AAPOR smo
zavezani k varovanju osebnih podatkov anketirancev.
Izvajalec tako v vseh pogledih preprečuje, da bi bilo
mogoče prepoznati identiteto anketirancev. Vse
spremenljivke oziroma polja, ki bi lahko neposredno
kazala na identiteto anketiranca, so iz podatkovne
baze in poročil odstranjena. Prav tako so odgovori
anketirancev fizično ločeni od podatkov anketirancev.
Vsak poskus namerne identifikacije anketiranca ali
razkritje identitete anketiranca s strani naročnika ali
izvajalca pomeni kršitev zgoraj omenjenih kodeksov.